

PRAVILNIK

O SADRŽAJU BEZBEDNOSNOG LISTA

("Sl. glasnik RS", br. 100/2011)

I UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se bliži sadržaj bezbednosnog lista.

Član 2

Bezbednosni list sadrži podatke svrstane u 16 poglavlja, i to:

- 1) Poglavlje 1. Identifikacija hemikalije i podaci o licu koje stavlja hemikaliju u promet;
- 2) Poglavlje 2. Identifikacija opasnosti;
- 3) Poglavlje 3. Sastav/Podaci o sastojcima;
- 4) Poglavlje 4. Mere prve pomoći;
- 5) Poglavlje 5. Mere za gašenje požara;
- 6) Poglavlje 6. Mere u slučaju udesa;
- 7) Poglavlje 7. Rukovanje i skladištenje;
- 8) Poglavlje 8. Kontrola izloženosti i lična zaštita;
- 9) Poglavlje 9. Fizička i hemijska svojstva;
- 10) Poglavlje 10. Stabilnost i reaktivnost;
- 11) Poglavlje 11. Toksikološki podaci;
- 12) Poglavlje 12. Ekotoksikološki podaci;
- 13) Poglavlje 13. Odlaganje;
- 14) Poglavlje 14. Podaci o transportu;
- 15) Poglavlje 15. Regulatorni podaci;
- 16) Poglavlje 16. Ostali podaci.

Poglavlja iz stava 1. ovog člana sadrže podpoglavlja.

Član 3

Ako jedan bezbednosni list u svim poglavljima sadrži podatke koji su u potpunosti odgovarajući za dve ili više hemikalija, za te hemikalije može se dostaviti jedan bezbednosni list, pod uslovom da je u Poglavlju 1. navedena identifikacija za sve hemikalije.

Član 4

Podaci koji se navode u bezbednosnom listu moraju biti jasni i sažeti, a jezik koji se koristi jasan, jednostavan, precizan, bez suvišnih reči, žargona, akronima i skraćenica, odnosno takav da isključuje svaku dvosmislenost.

U bezbednosnom listu ne smeju da se koriste navodi koji ukazuju da hemikalija nije opasna, kao i navodi koji ne odgovaraju klasifikaciji hemikalije (npr. može biti opasan, nema efekata na zdravlje, bezbedan za većinu načina korišćenja, bezopasan).

Član 5

Na prvoj strani bezbednosnog lista mora da se navede datum izrade.

Ako je bezbednosni list izmenjen ili dopunjen na prvoj strani moraju da se navedu: datum izrade revidiranog bezbednosnog lista, broj verzije, broj revizije i datum od kog se zamenjuje prethodna verzija bezbednosnog lista.

Sve strane bezbednosnog lista, uključujući i anekse, moraju biti numerisane i imati oznaku ukupnog broja strana (npr. strana 1 od 3) ili navod da postoji sledeća strana odnosno da je ta strana poslednja strana bezbednosnog lista (npr. kraj bezbednosnog lista).

Bezbednosni list ne sme da sadrži prazna podpoglavlja.

Član 6

Pri navođenju podataka u bezbednosnom listu koriste se zakonske merne jedinice.

II SADRŽAJ POGLAVLJA

Poglavlje 1. Identifikacija hemikalije i podaci o licu koje stavlja hemikaliju u promet

Član 7

Poglavlje o identifikaciji hemikalije i podacima o licu koje stavlja hemikaliju u promet sadrži:

- 1) Podpoglavlje 1.1. Identifikacija hemikalije;
- 2) Podpoglavlje 1.2. Identifikovani načini korišćenja hemikalije i načini korišćenja koji se ne preporučuju;
- 3) Podpoglavlje 1.3. Podaci o snabdevaču;
- 4) Podpoglavlje 1.4 Broj telefona za hitne slučajeve.

Član 8

U Podpoglavlju 1.1. Identifikacija hemikalije za supstancu i smešu koja je klasifikovana i obeležena u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija, pakovanje i obeležavanje hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obeležavanje UN (u daljem tekstu: CLP/GHS pravilnik) navodi se identifikator proizvoda koji mora biti u skladu sa CLP/GHS pravilnikom i identičan onom koji je naveden na etiketi pojedinačnog pakovanja.

U Podpoglavlju 1.1. Identifikacija hemikalije za smešu koja je klasifikovana i obeležena u skladu sa propisom kojim se uređuje klasifikacija, pakovanje i obeležavanje hemikalije i određenog proizvoda (u daljem tekstu: DSD/DPD pravilnik) navodi se trgovačko ime ili druga oznaka kojom se smeša identifikuje, a koje je navedeno na etiketi pojedinačnog pakovanja.

Pored podataka iz st. 1. i 2. ovog člana mogu se navesti i ostali nazivi ili sinonimi kojima se hemikalija obeležava (npr. alternativni naziv, broj, šifra proizvoda koju je dodelio proizvođač itd.).

Član 9

U Podpoglavlju 1.2. Identifikovani načini korišćenja hemikalije i načini korišćenja koji se ne preporučuju navode se načini korišćenja hemikalije koji su značajni za korisnika, kao i kratak opis namene hemikalije (npr. antioksidans, usporivač plamena itd.).

Kada je potrebno, navode se i načini korišćenja hemikalije koje snabdevač ne preporučuje i razlog te preporuke, a ne moraju se navesti svi nepreporučeni načini korišćenja.

Član 10

U Podpoglavlju 1.3. Podaci o snabdevaču navode se:

- a) naziv snabdevača;
- b) da li je to lice proizvođač, uvoznik, distributer ili dalji korisnik;
- v) adresa i broj telefona;
- g) elektronska adresa lica zaduženog za bezbednosni list.

Član 11

U Podpoglavlju 1.4. Broj telefona za hitne slučajeve navode se podaci o službama koje pružaju informacije u hitnim slučajevima i broj telefona Centra za kontrolu trovanja, sa naznakom vremena u kojem je služba dostupna (npr. samo u toku radnog vremena) ili sa naznakom vrste informacija koje služba pruža.

Poglavlje 2. Identifikacija opasnosti

Član 12

Poglavlje o identifikaciji opasnosti sadrži:

- 1) Podpoglavlje 2.1. Klasifikacija hemikalije;
- 2) Podpoglavlje 2.2. Elementi obeležavanja;
- 3) Podpoglavlje 2.3. Ostale opasnosti.

Član 13

U Podpoglavlju 2.1. Klasifikacija hemikalije navodi se:

- a) za supstance - klasifikacija u skladu sa propisom o klasifikaciji, pakovanju i obeležavanju hemikalije;
- b) za smeše - klasifikacija u skladu sa propisom o klasifikaciji, pakovanju i obeležavanju hemikalije, a ako smeša ne ispunjava kriterijume za klasifikaciju, ovo se mora navesti.

Ako su u Podpoglavlju 2.1. Klasifikacija hemikalije upotrebljene skraćenice za klase opasnosti, odnosno nije naveden tekst obaveštenja o opasnosti i oznake rizika, mora se navesti da je to dato u Poglavlju 16.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navode se i najvažniji štetni fizički i hemijski efekti i štetni efekti koje hemikalija može imati na zdravlje ljudi i životnu sredinu, a koji moraju biti u saglasnosti sa podacima navedenim u Poglavljima 9-12.

Član 14

U Podpoglavlju 2.2. *Elementi obeležavanja* za supstancu ili smešu koja je obeležena u skladu sa CLP/GHS pravilnikom navode se elementi obeležavanja, i to: piktogram opasnosti, reč upozorenja, obaveštenje o opasnosti i obaveštenje o merama predostrožnosti, a koji moraju biti identični onima koji su navedeni na etiketi.

U Podpoglavlju 2.2. *Elementi obeležavanja* za smešu koja je obeležena u skladu sa DSD/DPD pravilnikom navode se elementi obeležavanja, i to: grafički prikaz (piktogram), znak opasnosti, pisano upozorenje, oznaka rizika i oznaka bezbednosti, a koji moraju biti identični onima koji su navedeni na etiketi.

Umesto piktograma u boji može se prikazati crno-bela grafička reprodukcija.

Pored podataka iz st. 1. i 2. ovog člana navode se i dodatne informacije na etiketi, odnosno dodatni elementi obeležavanja u skladu sa CLP/GHS pravilnikom ili DSD/DPD pravilnikom.

Član 15

U Podpoglavlju 2.3. Ostale opasnosti navode se podaci o svojstvima hemikalije koja nisu obuhvaćena kriterijumima za klasifikaciju hemikalija, ali mogu doprineti opštoj opasnosti, i to:

- a) da li hemikalija ispunjava kriterijume za identifikaciju kao perzistentna - bioakumulativna - toksična (u daljem tekstu: PBT) ili veoma perzistentna - veoma bioakumulativna (u daljem tekstu: vPvB);
- b) podaci o drugim štetnim efektima na zdravlje ljudi, kao što su: formiranje zagađivača vazduha u toku očvršćivanja ili obrade, prašenje, opasnost od eksplozivne prašine, unakrsna senzibilizacija, gušenje, smrzavanje, visoka sposobnost razvijanja mirisa ili ukusa;
- v) podaci o efektima na životnu sredinu kao što su: opasnost po zemljišne organizme, mogućnost formiranja fotohemijskog ozona.

Poglavlje 3. Sastav/Podaci o sastojcima

Član 16

U Poglavlju 3. Sastav/Podaci o sastojcima navode se podaci o hemijskom identitetu supstance ili smeše, uključujući nečistoće i aditive za stabilnost.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navode se i dostupni podaci o površinskim svojstvima supstance ili smeše.

Član 17

Poglavlje o sastavu odnosno o podacima o sastojcima sadrži:

- 1) Podpoglavlje 3.1. Podaci o sastojcima supstance;
- 2) Podpoglavlje 3.2. Podaci o sastojcima smeše.

Bezbednosni list mora da sadrži jedno od podpoglavlja iz stava 1. ovog člana u zavisnosti od toga da li se izrađuje za supstancu ili smešu.

Član 18

U Podpoglavlju 3.1. Podaci o sastojcima supstance navodi se hemijski identitet glavnog sastojka supstance, i to najmanje identifikator proizvoda za supstancu ili podatak iz člana 8. stav 3. ovog pravilnika.

U Podpoglavlju 3.1. Podaci o sastojcima supstance navodi se i hemijski identitet nečistoće, aditiva za stabilnost ili pojedinačnog sastojka koji nije glavni sastojak supstance, a koji je klasifikovan i doprinosi klasifikaciji supstance, i to:

- a) identifikator proizvoda u skladu sa CLP/GHS pravilnikom;
- b) jedan od ostalih naziva (npr. uobičajen naziv, trgovačko ime, skraćenica) ili identifikacioni broj, ukoliko identifikator proizvoda nije dostupan.

Pored podataka o sastojcima supstance iz st. 1. i 2. ovog člana mogu da se navedu i podaci o ostalim sastojcima supstance uključujući i one koji nisu klasifikovani.

U Podpoglavlju 3.1. Podaci o sastojcima supstance navode se i podaci o multi-konstituentnim supstancama (eng. *multi-constituent substance*).

Član 19

U Podpoglavlju 3.2. Podaci o sastojcima smeše navodi se identifikator proizvoda, kada je dostupan, koncentracija ili opseg koncentracije i klasifikacija za supstance iz člana 20. ili člana 21. odnosno iz člana 22. ili člana 23. ovog pravilnika u zavisnosti od propisa prema kom se vrši klasifikacija smeše.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana mogu da se navedu i podaci o svim supstancama u smeši, uključujući i supstance koje ne ispunjavaju kriterijume za klasifikaciju.

Koncentracije supstanci u smeši navode se na jedan od sledećih načina:

- a) tačan maseni ili zapreminski procenat u opadajućem redosledu, ukoliko je to tehnički moguće;
- b) opseg koncentracije (maseni ili zapreminski procenat) u opadajućem redosledu, ukoliko je to tehnički moguće.

Kada se navodi opseg koncentracije u procentima, za supstance koje predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu moraju da se navedu efekti najveće koncentracije svakog od sastojaka.

Ako je odobrena upotreba alternativnog hemijskog naziva, umesto identifikatora proizvoda navodi se taj naziv.

Član 20

Za smešu koja je klasifikovana prema DSD/DPD pravilniku navode se sledeće supstance zajedno sa njihovom koncentracijom ili opsegom koncentracije u smeši:

1) supstance koje predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi ili životnu sredinu prema DSD/DPD pravilniku, odnosno supstance koje predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi ili životnu sredinu prema CLP/GHS pravilniku, ako su dostupni podaci o klasifikaciji u skladu sa kriterijumima iz CLP/GHS pravilnika, i ako su te supstance prisutne u pojedinačnim jednakim ili većim koncentracijama od najniže koncentracije od sledećih:

a) granične koncentracije navedene u članu 6. Tabela 1. DSD/DPD pravilnika;

b) specifične granične koncentracije navedene u Spisku klasifikovanih supstanci ("Službeni glasnik RS", broj 82/10);

v) opšte granične vrednosti navedene u Prilogu 1. Tabela 1.1. CLP/GHS pravilnika, korigovane korišćenjem proračuna iz Priloga 1. Deo 4. odeljak 4.1. CLP/GHS pravilnika, ako je naveden M faktor u Tabeli 1. Spiska klasifikovanih supstanci;

g) granične koncentracije koja se koristi za procenu opasnosti smeše po zdravlje ljudi navedene u Prilogu 3. Deo 2. DSD/DPD pravilnika;

d) granične koncentracije koja se koristi za procenu opasnosti smeše po životnu sredinu navedene u Prilogu 4. Deo 2. DSD/DPD pravilnika;

đ) granične koncentracije navedene u Prilogu 6. DSD/DPD pravilnika;

e) specifične granične koncentracije navedene u EU inventaru klasifikacije i obeležavanja;

ž) opšte granične vrednosti navedene u Prilogu 1. Tabela 1.1. CLP/GHS pravilnika, korigovane korišćenjem proračuna iz Priloga 1. Deo 4. odeljak 4.1. CLP/GHS pravilnika, ako je naveden M faktor u EU inventaru klasifikacije i obeležavanja;

2) supstance koje nisu obuhvaćene u tački 1) ovog stava, a za koje su propisima kojima se uređuje bezbednost i zdravlje na radu utvrđene granične vrednosti izloženosti na radnom mestu;

3) supstance koje su PBT ili vPvB ili supstance koje ispunjavaju druge kriterijume za identifikaciju kao supstance koje izazivaju zabrinutost, ako je koncentracija pojedinačne supstance jednaka ili veća od 0,1 %.

Član 21

Za smešu koje ne ispunjava kriterijume za klasifikaciju prema DSD/DPD pravilniku, navode se supstance zajedno sa njihovom koncentracijom ili opsegom koncentracije u smeši ako su prisutne u pojedinačnim koncentracijama jednakim ili većim od:

1) 1 % (maseni) u negasovitim smešama i 0,2 % (zapreminski) u gasovitim smešama za:

a) supstance koje predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu prema DSD/DPD pravilniku, odnosno supstance koje predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu prema CLP/GHS pravilniku, ako su dostupni podaci o klasifikaciji u skladu sa kriterijumima iz CLP/GHS pravilnika ili

b) supstance za koje su propisima kojima se uređuje bezbednost i zdravlje na radu utvrđene granične vrednosti izloženosti na radnom mestu;

2) 0,1 % (maseni) za supstance koje su identifikovane kao PBT, vPvB ili supstance koje ispunjavaju druge kriterijume da budu identifikovane kao supstance koje izazivaju zabrinutost.

Član 22

Za smešu koja je klasifikovana i obeležena prema CLP/GHS pravilniku navode se sledeće supstance zajedno sa njihovom koncentracijom ili opsegom koncentracije u smeši:

1) supstance koje predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi ili životnu sredinu prema CLP/GHS pravilniku ako su te supstance prisutne u pojedinačnim jednakim ili većim koncentracijama od najniže koncentracije od sledećih:

a) opšte granične:

- vrednosti navedene u Prilogu 1. Tabela 1.1. CLP/GHS pravilnika;

- koncentracije navedene u Prilogu 1. Deo 3, 4. i 5. CLP/GHS pravilnika i za opasnost od aspiracije ≥ 10 % koja je navedena u Prilogu 1. Deo 3. odeljak 3.10. CLP/GHS pravilnika;

b) specifične granične koncentracije navedene u Spisku klasifikovanih supstanci;

v) opšte granične vrednosti navedene u Prilogu 1. Tabela 1.1. CLP/GHS pravilnika, korigovane korišćenjem proračuna iz Priloga 1. Deo 4. odeljak 4.1. CLP/GHS pravilnika, ako je dat M faktor u Tabeli 1. Spiska klasifikovanih supstanci;

g) granične koncentracije:

- specifične granične koncentracije navedene u EU inventaru klasifikacije i obeležavanja;

- granične koncentracije navedene u Prilogu 6. CLP/GHS pravilnika;

d) opšte granične vrednosti navedene u Prilogu 1. Tabela 1.1. CLP/GHS pravilnike, korigovane korišćenjem proračuna iz Priloga 1. Deo 4. odeljak 4.1. CLP/GHS pravilnika, ako je naveden M faktor u EU inventaru klasifikacije i obeležavanja;

- 2) supstance koje nisu obuhvaćene u tački 1) ovog stava, a za koje su propisima kojima se uređuje bezbednost i zdravlje na radu utvrđene granične vrednosti izloženosti na radnom mestu;
- 3) supstance koje su PBT ili vPvB ili supstance koje ispunjavaju druge kriterijume za identifikaciju kao supstance koje izazivaju zabrinutost, ako je koncentracija pojedinačne supstance jednaka ili veća od 0,1 %.

Član 23

Za smeše koje ne ispunjavaju kriterijume za klasifikaciju prema CLP/GHS pravilniku navode se supstance zajedno sa njihovom koncentracijom ili opsegom koncentracije u smeši ako su prisutne u pojedinačnim koncentracijama jednakim ili većim od:

1) 1 % (maseni) u negasovitim smešama i 0,2 % (zapreminski) u gasovitim smešama za:

a) supstance koje predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu prema CLP/GHS pravilniku ili

b) supstance za koje su propisima kojima se uređuje bezbednost i zdravlje na radu utvrđene granične vrednosti izloženosti na radnom mestu;

2) 0,1 % (maseni) za supstance koje su identifikovane kao PBT, vPvB ili supstance koje ispunjavaju druge kriterijume da budu identifikovane kao supstance koje izazivaju zabrinutost.

Član 24

U Podpoglavlju 3.2. Podaci o sastojcima smeše za supstance navodi se klasifikacija prema DSD/DPD pravilniku, uključujući klase opasnosti, kao i pripadajuće oznake rizika.

U Podpoglavlju 3.2. Podaci o sastojcima smeše navodi se klasifikacija supstance prema CLP/GHS pravilniku uključujući klase opasnosti i kategorije opasnosti koje mogu biti navedene u obliku skraćenice date u tački 2.1.2.1.1. Spiska klasifikovanih supstanci, kao i obaveštenja o opasnosti.

Ako su u Podpoglavlju 3.2. Podaci o sastojcima smeše upotrebljene skraćenice za klase opasnosti, odnosno nije naveden tekst obaveštenja o opasnosti i oznake rizika, mora se navesti da je to dato u Poglavlju 16.

Ako supstanca ne ispunjava kriterijume za klasifikaciju kao opasna, navodi se razlog zašto je supstanca data u Podpoglavlju 3.2. (npr. supstanca koja nije klasifikovana kao opasna ali je identifikovana kao vPvB supstanca ili supstanca za koju su utvrđene granične vrednosti izloženosti na radnom mestu).

Član 25

Za supstance navedene u Podpoglavlju 3.2. navodi se naziv i EC broj prema Spisku klasifikovanih supstanci, ukoliko je dostupan.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana mogu da se navedu CAS broj i hemijski naziv supstance prema IUPAC nomenklaturi, ukoliko su dostupni.

Ako je za supstancu odobrena upotreba alternativnog hemijskog naziva, navodi se taj naziv a ne moraju se navoditi ostali podaci za potpunu identifikaciju supstance.

Poglavlje 4. Mere prve pomoći

Član 26

Poglavlje o merama prve pomoći sadrži:

1) Podpoglavlje 4.1. Opis mera prve pomoći;

2) Podpoglavlje 4.2. Najvažniji simptomi i efekti, akutni i odloženi;

3) Podpoglavlje 4.3. Hitna medicinska pomoć i poseban tretman.

Član 27

U Podpoglavlju 4.1. Opis mera prve pomoći navode se mere prve pomoći za svaki od puteva izlaganja hemikaliji (udisanjem, u kontaktu sa kožom ili očima i ako se proguta).

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navode se i saveti: da li je ukoliko dođe do izloženosti hemikaliji neophodna hitna medicinska pomoć i da li se mogu očekivati odloženi efekti nakon izlaganja; da li se preporučuje premeštanje izloženog lica na svež vazduh; da li se preporučuje uklanjanje i podešavanje odeće i obuće; da li se preporučuje oprema za ličnu zaštitu za lica koja pružaju prvu pomoć.

Član 28

U Podpoglavlju 4.2. Najvažniji simptomi i efekti, akutni i odloženi navode se sažeti podaci o najvažnijim simptomima i efektima koje može izazvati hemikalija (akutnim i odloženim).

Član 29

U Podpoglavlju 4.3. Hitna medicinska pomoć i poseban tretman navode se podaci o: kliničkom ispitivanju i medicinskom praćenju odloženih efekata koje hemikalija može da izazove; antidotu i kontraindikacijama.

Kada je za hemikaliju utvrđeno da određena sredstva koja obezbeđuju hitan tretman moraju da budu dostupna na radnom mestu, to se mora navesti.

Poglavlje 5. Mere za gašenje požara

Član 30

Poglavlje o merama za gašenje požara sadrži:

- 1) Podpoglavlje 5.1. Sredstva za gašenje požara;
- 2) Podpoglavlje 5.2. Posebne opasnosti koje mogu nastati od supstanci i smeša;
- 3) Podpoglavlje 5.3. Savet za vatrogasce.

Član 31

U Podpoglavlju 5.1. Sredstva za gašenje požara navode se podaci o odgovarajućem sredstvu za gašenje požara ukoliko hemikalija izazove požar ili do njega dođe u blizini hemikalije, kao i podaci o neodgovarajućim sredstvima za gašenje požara u specifičnim situacijama.

Član 32

U Podpoglavlju 5.2. Posebne opasnosti koji mogu nastati od supstanci ili smeša navode se podaci o opasnostima koji mogu nastati od supstanci ili smeša, kao što su opasni proizvodi sagorevanja (npr. prilikom gorenja može proizvesti toksične dimove ugljen monoksida ili pri sagorevanju proizvodi okside sumpora i azota).

Član 33

U Podpoglavlju 5.3. Savet za vatrogasce navode se saveti o merama zaštite koje treba preduzeti tokom gašenja požara (npr. održavajte kontejnere hladnim uz pomoć vodenog spreja), kao i podaci o posebnoj zaštitnoj opremi koju moraju koristiti vatrogasci (čizme, odela, rukavice, zaštita za oči i lice, aparat za disanje i dr.).

Poglavlje 6. Mere u slučaju udesa

Član 34

Poglavlje o merama u slučaju udesa sadrži:

- 1) Podpoglavlje 6.1. Lične predostrožnosti, zaštitna oprema i postupci u slučaju udesa;
- 2) Podpoglavlje 6.2. Predostrožnosti koje se odnose na životnu sredinu;
- 3) Podpoglavlje 6.3. Mere koje treba preduzeti i materijal za sprečavanje širenja i sanaciju;
- 4) Podpoglavlje 6.4. Upućivanje na druga poglavlja.

Član 35

Ukoliko se međusobno razlikuju postupci za sprečavanje širenja i sanaciju u slučaju manjih izlivanja i postupci za sprečavanje širenja i sanaciju u slučaju većih izlivanja, potrebno ih je navesti.

Član 36

U Podpoglavlju 6.1. Lične predostrožnosti, zaštitna oprema i postupci u slučaju udesa navode se uputstva za lica koja nisu obučena za slučaj udesa koji nastaje izlivanjem i oslobađanjem hemikalije i uputstva za lica koja učestvuju u odgovoru na udes.

Uputstva za lica koja učestvuju u odgovoru na udes sadrže podatke o: nošenju odgovarajuće zaštitne opreme koja sprečava kontaminaciju kože, očiju i odeće (uključujući opremu lične zaštite koja se navodi u Poglavlju 8), uklanjanju potencijalnih izvora paljenja, obezbeđivanju odgovarajuće ventilacije, kontroli prašine, proceduri za slučaj udesa (potreba za evakuacijom ugroženog područja, savetovanje sa stručnjakom i dr.) i odgovarajućoj tkanini za ličnu zaštitnu odeću (npr. odgovarajuće: butilen, neodgovarajuće: PVC).

Član 37

U Podpoglavlju 6.2. Predostrožnosti koje se odnose na životnu sredinu navode se uputstva o merama predostrožnosti koje treba preduzeti u vezi sa izlivanjem i oslobađanjem hemikalije u životnu sredinu u slučaju udesa (npr. držati dalje od odvodnih cevi, površinskih i podzemnih voda).

Član 38

U Podpoglavlju 6.3. Mere koje treba preduzeti i materijal za sprečavanje širenja i sanaciju navode se:

- a) uputstvo o merama koje treba preduzeti da se ograniči izlivanje hemikalije (izgradnja zaštitnog bazena - tankavane, prekrivanje odvodnih cevi, postupci pokrivanja);
- b) uputstvo o merama koje treba preduzeti za sanaciju izlivanja hemikalije (tehnike neutralizacije; tehnike dekontaminacije; upotreba materijala za adsorpciju; tehnike čišćenja; tehnike usisavanja; korišćenje opreme potrebne za sprečavanje širenja i sanaciju (uključujući upotrebu alata i opreme koja ne varniči, kada je potrebno);
- v) ostale informacije koje se odnose na izlivanje i oslobađanje, uključujući savete o neodgovarajućem merama za sprečavanje širenja ili tehnikama sanacije (npr. nikad ne koristiti).

Član 39

U Podpoglavlju 6.4. Upućivanje na druga poglavlja navodi se, ukoliko je potrebno, upućivanje na Poglavlje 8. i Poglavlje 13.

Poglavlje 7. Rukovanje i skladištenje

Član 40

Poglavlje o rukovanju i skladištenju sadrži:

- 1) Podpoglavlje 7.1. Predostrožnosti za bezbedno rukovanje;
- 2) Podpoglavlje 7.2. Uslovi za bezbedno skladištenje, uključujući nekompatibilnosti;
- 3) Podpoglavlje 7.3. Posebni načini korišćenja.

Član 41

Podpoglavlje 7.1. Predostrožnosti za bezbedno rukovanje sadrži uputstva za: bezbedno rukovanje hemikalijom (mere za sprečavanje širenja, mere za prevenciju izbijanja požara i prevenciju stvaranja aerosola i prašine); način rukovanja nekompatibilnim hemikalijama i smanjenje oslobađanja hemikalije u životnu sredinu (npr. sprečavanje izlivanja hemikalije i držanje dalje od odvodnih cevi).

U podpoglavlju iz stava 1. ovog člana navode se i uputstva o opštoj higijeni na radnom mestu (npr. ne jesti, ne piti i ne pušiti u radnom prostoru, oprati ruke nakon korišćenja, ukloniti kontaminiranu odeću i zaštitnu opremu pre ulazjenja u prostor za ishranu).

Član 42

U Podpoglavlju 7.2. Uslovi za bezbedno skladištenje, uključujući nekompatibilnosti navode se uputstva koja moraju biti u saglasnosti sa fizičkim i hemijskim svojstvima hemikalije navedenim u Poglavlju 9.

Navode se, gde je značajno, uputstva o specifičnim uslovima za skladištenje, naročito:

- a) kako upravljati rizicima u vezi sa: eksplozivnom atmosferom; uslovima u kojima nastaje korozija; opasnostima od paljenja; nekompatibilnim hemikalijama; isparljivošću; potencijalnim izvorima paljenja - uključujući električnu opremu;
- b) kako kontrolisati efekte vremenskih uslova, vazdušnog pritiska, temperature, sunčeve svetlosti, vlažnosti, vibracija;
- v) kako održati stabilnost hemikalije upotrebom stabilizatora i antioksidanata;
- g) ostala uputstva koja se odnose na: ventilaciju, posebnu konstrukciju prostorije ili rezervoara za skladištenje uključujući vatrootporne (retencione) zidove i ventilaciju, ograničenje količine hemikalije za date uslove skladištenja, ukoliko je značajno, kao i kompatibilnost pakovanja.

Član 43

Podpoglavlje 7.3. Posebni načini korišćenja hemikalije sadrži detaljna uputstva koja se odnose na identifikovane načine korišćenja date u članu 9. ovog pravilnika.

Ako je u aneksu bezbednosnog lista dat scenario izloženosti, može se uputiti na njega ili se navode podaci iz čl. 41. i 42. ovog pravilnika.

Ako je izvršena procena bezbednosti hemikalije za smešu, dovoljno je da bezbednosni list i scenario izloženosti budu u saglasnosti sa izveštajem o bezbednosti hemikalije za smešu.

Ako su dostupne smernice (uputstva) za industriju ili određeni sektor industrije, može se uputiti na njih (sa izvorom i datumom izdavanja).

Poglavlje 8. Kontrola izloženosti

Član 44

Poglavlje o kontroli izloženosti sadrži:

- 1) Podpoglavlje 8.1. Parametri kontrole izloženosti;
- 2) Podpoglavlje 8.2. Kontrola izloženosti i lična zaštita.

Član 45

U Podpoglavlju 8.1. Parametri kontrole izloženosti navode se podaci o graničnoj vrednosti izloženosti za supstancu ili za svaku od supstanci u smeši, i to: granične vrednosti izloženosti na radnom mestu i biološke granične vrednosti, u skladu sa propisima kojima se uređuju preventivne mere za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju hemijskim materijama, karcinogenima ili mutagenima, kao i podaci o procedurama za praćenje izloženosti u skladu sa propisima kojima se uređuju bezbednost i zdravlje na radu, tehničkim propisima i standardima.

Pri navođenju graničnih vrednosti izloženosti koristi se identifikacija hemikalije data u Poglavlju 3.

Ako pri korišćenju hemikalije u skladu sa namenom nastaju zagađivači vazduha, moraju se navesti odgovarajuće granične vrednosti izloženosti na radnom mestu odnosno biološke granične vrednosti za te zagađivače.

Za supstancu za koju je sačinjen izveštaj o bezbednosti hemikalije ili je određena vrednost izvedene doze bez efekta (u daljem tekstu: DNEL vrednost) ili koncentracija za koju se predviđa da nema efekat na životnu sredinu (u daljem tekstu: PNEC vrednost), navode se i DNEL vrednost i PNEC vrednost za scenarija izloženosti iz izveštaja o bezbednosti hemikalije.

Ako nema podataka o graničnoj vrednosti izloženosti na radnom mestu navode se mere za upravljanje rizikom pri određenim načinima korišćenja dobijene primenom pristupa kontrole na osnovu grupisanja hemikalija (eng. "*control banding approach*").

Član 46

Podpoglavlje 8.2. Kontrola izloženosti i lična zaštita sadrži podatke o tehničkoj kontroli, o merama lične zaštite i o kontroli izloženosti životne sredine.

Ako je u aneksu bezbednosnog lista dat scenario izloženosti koji sadrži podatke o kontroli izloženosti, ti podaci se ne navode.

Član 47

Podaci o tehničkoj kontroli iz člana 46. ovog pravilnika sadrže opis odgovarajućih mera kontrole izloženosti koje se odnose na identifikovane načine korišćenja hemikalije iz Podpoglavlja 1.2.

Član 48

Podaci o merama lične zaštite iz člana 46. ovog pravilnika sadrže podatke o sredstvu i opremi koja se koristi za ličnu zaštitu na radu i koja mora biti u skladu sa odgovarajućim higijenskim merama na radnom mestu i u vezi sa drugim merama kontrole, uključujući tehničku kontrolu, ventilaciju i izolaciju.

Ako je potreban savet o specifičnoj vatrogasnoj/hemijskoj ličnoj zaštitnoj opremi, upućuje se na Poglavlje 5.

Oprema za ličnu zaštitu mora da bude u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbednost opreme za ličnu zaštitu i odgovarajućim standardima.

Precizno se navode podaci o opremi iz stava 3. ovog člana koja pruža odgovarajuću zaštitu, i to:

a) zaštitu očiju/lica - na osnovu opasnosti od hemikalije i mogućnosti kontakta sa njom navodi se vrsta opreme koja pruža odgovarajuću zaštitu očiju/lica (npr. zaštitne naočare, zaštitna maska, zaštitna maska za lice);

b) zaštitu kože, i to:

- zaštitu ruku - na osnovu opasnosti od hemikalije i mogućnosti kontakta sa njom, uzimajući u obzir veličinu i trajanje dermalne izloženosti, navodi se vrsta rukavica koje treba nositi pri rukovanju hemikalijom, uključujući vrstu materijala i njegovu debljinu, kao i uobičajeno ili najmanje vreme probijanja materijala od kojeg su rukavice, a ukoliko je neophodno navode se i druge dodatne mere zaštite ruku;

- zaštitu drugih delova tela - na osnovu opasnosti od hemikalije i mogućnosti kontakta sa njom navodi se vrsta i kvalitet zaštitne opreme (npr. podlaktice, čizme i odela), a ukoliko je neophodno navode se i dodatne mere zaštite kože i specifične mere higijene;

v) zaštitu disajnih organa - na osnovu opasnosti od hemikalije i mogućnosti izlaganja, za gasove, pare, maglu ili prašinu navodi se vrsta zaštitne opreme koja se koristi, uključujući respiratore sa prečišćavanjem vazduha, odgovarajući element za prečišćavanje (kaseta ili cilindar), odgovarajuće filtere za čestice i odgovarajuće maske ili nezavisan aparat za disanje;

g) zaštita od termičkih opasnosti - navodi se zaštitna oprema koja se nosi pri kontaktu sa materijalima koji predstavljaju termičku opasnost, a naročito podaci o izradi ove opreme.

Član 49

Podaci o kontroli izloženosti životne sredine iz člana 46. ovog pravilnika sadrže podatke koji su potrebni za primenu propisa kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Ako je sačinjen izveštaj o bezbednosti hemikalije navodi se sažetak mera za upravljanje rizikom kojima se kontroliše izloženost životne sredine supstanci i to za scenarija izloženosti koji su dati u aneksu bezbednosnog lista.

Poglavlje 9. Fizička i hemijska svojstva

Član 50

Poglavlje o fizičkim i hemijskim svojstvima sadrži:

1) Podpoglavlje 9.1. Podaci o osnovnim fizičkim i hemijskim svojstvima hemikalije;

2) Podpoglavlje 9.2. Ostali podaci.

Član 51

Podpoglavlje 9.1. Podaci o osnovnim fizičkim i hemijskim svojstvima hemikalije sadrži podatke o:

a) izgledu - agregatno stanje (gasovito, tečno i čvrsto sa odgovarajućim bezbednosnim podacima o granulometriji i specifičnoj površini ako ti podaci nisu naznačeni na drugom mestu u bezbednosnom listu) i boji hemikalije kakva se stavlja u promet;

b) mirisu - navodi se kratak opis mirisa ako ga hemikalija ima;

v) pragu mirisa;

g) pH hemikalije u stanju u kojem se stavlja u promet ili pH vodenog rastvora, kada se mora navesti i podatak o koncentraciji;

d) tačka topljenja/tačka mržnjenja;

đ) početna tačka ključanja i opseg ključanja;

e) tačka paljenja;

ž) brzina isparavanja;

z) zapaljivost (čvrsto, gasovito);

i) gornja/donja granica zapaljivosti ili eksplozivnosti;

j) napon pare;

k) gustina pare;

- l) relativna gustina;
- lj) rastvorljivost;
- m) koeficijent raspodele u sistemu *n*-oktanol/voda;
- n) temperatura samopaljenja;
- nj) temperatura razlaganja;
- o) viskozitet;
- p) eksplozivna svojstva;
- r) oksidujuća svojstva.

Pri navođenju podataka iz stava 1. ovog člana upućuje se na primenjene metode ispitivanja svojstava hemikalija i specifikaciju odgovarajućih mernih jedinica i / ili referentnih uslova.

Ako je potrebno za tumačenje numeričkih podataka navodi se metoda određivanja svojstava hemikalije (npr. za tačku paljenja: metoda u otvorenom / zatvorenom sudu).

Kada je navedeno da neko od svojstava iz stava 1. ovog člana nije primenljivo ili ako podatak o nekom svojstvu nije dostupan navode se razlozi za to.

U slučaju smeše navodi se na koju supstancu u smeši se odnose podaci o svojstvima iz stava 1. ovog člana, osim u slučaju kada se oni odnose na celu smešu.

Član 52

U Podpoglavlju 9.2. Ostali podaci, po potrebi, navode se ostali fizički i hemijski parametri (npr. mešljivost, provodljivost, grupa gasa, kao i rastvorljivost u mastima pri čemu se precizira rastvarač - ulje).

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navode se odgovarajući bezbednosni podaci o redukciono-oksidacionom potencijalu, potencijalu za stvaranje radikala i fotokataličkim svojstvima.

Poglavlje 10. Reaktivnost i stabilnost

Član 53

Poglavlje o stabilnosti i reaktivnosti sadrži:

- 1) Podpoglavlje 10.1. Reaktivnost;
- 2) Podpoglavlje 10.2. Hemijska stabilnost;
- 3) Podpoglavlje 10.3. Mogućnost nastanka opasnih reakcija;
- 4) Podpoglavlje 10.4. Uslovi koje treba izbegavati;
- 5) Podpoglavlje 10.5. Nekompatibilni materijali;
- 6) Podpoglavlje 10.6. Opasni proizvodi razgradnje.

Član 54

Ako se navodi da neko od svojstava datih u Poglavlju 10. nije primenljivo ili podatak o nekom svojstvu nije dostupan navode se razlozi za to.

Primenjene metode ispitivanja svojstava hemikalije navode se gde je odgovarajuće.

Član 55

U Podpoglavlju 10.1. Reaktivnost navode se podaci o opasnostima usled reaktivnosti hemikalije, uključujući rezultate specifičnih ispitivanja za supstancu odnosno za smešu, kada su dostupni.

Podaci iz stava 1. ovog člana mogu se zasnivati na opštim podacima za klasu ili grupu kojoj supstanca ili smeša pripada, ako ovi podaci ukazuju na predviđene opasnosti od supstance ili smeše.

Ako podaci iz stava 1. ovog člana nisu dostupni za smeše, navode se podaci o supstancama u smeši.

Pri određivanju nekompatibilnosti razmatraju se supstance, ambalaža i zagađivači koji su nekompatibilni sa hemikalijom, a kojima bi supstanca ili smeša mogla biti izložena u toku transporta, skladištenja i korišćenja.

Član 56

U Podpoglavlju 10.2. Hemijska stabilnost navodi se podatak da li je hemikalija stabilna ili nestabilna pri ambijentalnim i predviđenim uslovima (temperatura i pritisak) pri skladištenju i rukovanju.

Pored podatka iz stava 1. ovog člana navode se i podaci o stabilizatorima koji se koriste ili je potrebno da se koriste za održavanje hemijske stabilnosti hemikalije, kao i promene u fizičkom izgledu hemikalije koje su od značaja za bezbednost.

Član 57

U Podpoglavlju 10.3. Mogućnost opasnih reakcija kada je relevantno navodi se podatak da li hemikalija reaguje ili polimerizuje, otpuštajući višak pritiska ili toplote ili stvarajući druge opasne uslove.

Pored podatka iz stava 1. ovog člana navode se uslovi pri kojima dolazi do opasne reakcije.

Član 58

U Podpoglavlju 10.4. Uslovi koje treba izbegavati navode se: temperatura, pritisak, svetlost, udar, elektrostatičko pražnjenje, vibracije ili drugi fizički faktori koji mogu da dovedu do opasne situacije, a ako je primenljivo navodi se kratak opis mera koje se preduzimaju za upravljanje rizicima.

Član 59

U Podpoglavlju 10.5. Nekompatibilni materijali navode se grupe hemikalija ili određene supstance (npr. voda, vazduh, kiseline, baze, oksidujući agensi) sa kojima hemikalija može reagovati i proizvesti opasnu situaciju (npr. eksplozija, oslobađanje toksičnih ili zapaljivih materijala, oslobađanje viška toplote), a ako je primenljivo navodi se i kratak opis mera koje se preduzimaju za upravljanje rizicima.

Član 60

U Podpoglavlju 10.6. Opasni proizvodi razgradnje navode se poznati opasni proizvodi razgradnje hemikalije i oni čiji nastanak se može predvideti koji nastaju kao rezultat korišćenja, skladištenja, izlivanja ili zagrevanja hemikalije.

Opasni proizvodi sagorevanja navode se u Poglavlju 5.

Poglavlje 11. Toksikološki podaci

Član 61

U Poglavlju 11. Toksikološki podaci navodi se potpun, sveobuhvatan i sažet opis toksičnih efekata (efekti na zdravlje ljudi), kao i dostupni podaci za identifikaciju tih efekata, uključujući, gde je potrebno, podatke o toksikokinetici, metabolizmu i raspodeli.

Član 62

Poglavlje o toksikološkim podacima sadrži Podpoglavlje 11.1. Podaci o toksičnim efektima.

Član 63

Podpoglavlje 11.1. Podaci o toksičnim efektima sadrži:

- podatke o toksičnim efektima supstance ili
- podatke o toksičnim efektima smeše.

Član 64

U Podpoglavlju 11.1. Podaci o toksičnim efektima, za supstancu, navode se podaci za klase opasnosti:

- a) akutna toksičnost;
- b) korozivno oštećenje kože/iritacija;
- v) teško oštećenje oka/iritacija oka;
- g) senzibilizacija respiratornih organa ili kože;
- d) mutagenost germinativnih ćelija;
- đ) karcinogenost;
- e) toksičnost po reprodukciju;
- ž) specifična toksičnost za ciljni organ - jednokratna izloženost;
- z) specifična toksičnost za ciljni organ - višekratna izloženost;
- i) opasnost od aspiracije.

Član 65

U Podpoglavlju 11.1. Podaci o toksičnim efektima, za smešu koja je klasifikovana i obeležena u skladu sa DSD/DPD pravilnikom, navode se podaci za klase opasnosti:

- a) akutna toksičnost;
- b) iritativnost;
- v) korozivnost;
- g) senzibilizacija;
- d) toksičnost ponovljenih doza;

đ) karcinogenost;

e) mutagenost;

ž) toksičnost po reprodukciju.

Za efekte na zdravlje: karcinogenost, mutagenost i toksičnost po reprodukciju navodi se klasifikacija smeše u skladu sa DSD/DPD pravilnikom koja je izvršena primenom konvencionalne metode izračunavanja na osnovu dostupnih podataka za supstance navedene u Poglavlju 3.

Za ostale efekte na zdravlje, ako sama smeša nije ispitana, navode se podaci relevantni za te efekte koji se odnose na supstance navedene u Poglavlju 3.

Član 66

U Podpoglavlju 11.1. Podaci o toksičnim efektima, za smešu koja je klasifikovana i obeležena u skladu sa CLP/GHS pravilnikom, navode se podaci za klase opasnosti:

a) akutna toksičnost;

b) korozivno oštećenje kože/iritacija;

v) teško oštećenje oka/iritacija oka;

g) senzibilizacija respiratornih organa ili kože;

d) mutagenost germinativnih ćelija;

đ) karcinogenost;

e) toksičnost po reprodukciju;

ž) specifična toksičnost za ciljni organ - jednokratna izloženost;

z) specifična toksičnost za ciljni organ - višekratna izloženost;

i) opasnost od aspiracije.

Za efekte na zdravlje: karcinogenost, mutagenost germinativnih ćelija i toksičnost po reprodukciju navodi se klasifikacija smeše u skladu sa CLP/GHS pravilnikom izvršena na osnovu dostupnih podataka za supstance navedene u Poglavlju 3.

Za ostale efekte na zdravlje, ako sama smeša nije ispitana, navode se podaci relevantni za te efekte koji se odnose na supstance navedene u Poglavlju 3.

Član 67

U Poglavlju 11. podaci iz čl. 64, 65. i 66. ovog pravilnika navode se za svaku klasu opasnosti odnosno razliku unutar klase.

Ako se u bezbednosnom listu navodi da supstanca ili smeša nisu klasifikovane u određenu klasu opasnosti odnosno razliku unutar klase, navode se razlozi za to (npr. nedostatak podataka, tehnička nemogućnost dobijanja podataka, neuverljivi podaci, uverljivi ali nedovoljni za klasifikaciju).

Ako supstanca ili smeša nisu klasifikovane u određenu klasu opasnosti odnosno razliku unutar klase zbog postojanja uverljivih ali za klasifikaciju nedovoljnih podataka, u bezbednosnom listu se navodi: "na osnovu dostupnih podataka, kriterijumi za klasifikaciju nisu ispunjeni".

Član 68

Podaci koji se navode u Poglavlju 11. odnose se na supstance ili smeše u obliku u kome se stavljaju u promet.

Kada su dostupni, navode se i relevantni podaci o toksikološkim svojstvima opasnih supstanci sadržanih u smeši (npr. LD₅₀, procenjena vrednost akutne toksičnosti (ATE) ili LC₅₀).

Ako su dostupni rezultati većeg broja ispitivanja hemikalije, rezultati najznačajnijih studija se sažimaju (npr. prema putu izlaganja).

Kada nisu ispunjeni kriterijumi za klasifikaciju hemikalije u određenu klasu opasnosti, navode se podaci koji potvrđuju ovaj zaključak.

Član 69

U Poglavlju 11. pored podataka iz čl. 64, 65. i 66. ovog pravilnika navode se i podaci o:

a) verovatnim putevima izlaganja;

b) simptomima u vezi sa fizičkim, hemijskim i toksikološkim svojstvima;

v) odloženim i trenutnim efektima, kao i hroničnim efektima usled kratkotrajnog i produženog izlaganja;

g) efektima interakcije;

d) odsustvu određenih podataka;

đ) smeši u odnosu na podatke o supstancama u njoj;

e) ostali podaci.

Član 70

Deo Poglavlja 11. verovatni putevi izlaganja iz člana 69. stav 1. tačka a) ovog pravilnika sadrži podatke o verovatnim putevima izlaganja i efektima hemikalije za svaki mogući put izlaganja (peroralni, inhalacioni, dermalni, izloženost oka).

Navodi se i ako efekti hemikalije na zdravlje ljudi nisu poznati.

Član 71

Deo Poglavlja 11. simptomi u vezi sa fizičkim, hemijskim i toksikološkim svojstvima iz člana 69. stav 1. tačka b) ovog pravilnika sadrži podatke o mogućim štetnim efektima na zdravlje ljudi i simptomima povezanim sa izlaganjem hemikaliji i njenim sastojcima ili poznatim nusproizvodima.

Pri navođenju podataka iz stava 1. ovog člana navode se podaci o prvim simptomima pri maloj izloženosti i to redom do podatka o posledicama pri velikoj izloženosti (npr. mogu nastati glavobolje i vrtoglavice na koje se nadovezuje slabost (malaksalost) i gubitak svesti, velike doze mogu dovesti do kome ili smrti).

Član 72

Deo Poglavlja 11. odloženi i trenutni efekti, kao i hronični efekti usled kratkotrajnog i produženog izlaganja iz člana 69. stav 1. tačka v) ovog pravilnika sadrži podatke da li se posle kratkotrajnog ili produženog izlaganja hemikaliji mogu očekivati odloženi ili trenutni efekti.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navode se i podaci o akutnim i hroničnim efektima koji su u vezi sa izlaganjem ljudi hemikaliji.

Kada podaci o efektima na ljude iz stava 2. ovog člana nisu dostupni, sumiraju se podaci o efektima na životinje sa jasnom naznakom o kojoj vrsti životinja se radi.

Navodi se napomena o tome da li se toksikološki podaci zasnivaju na podacima koji se odnose na ljude ili na životinje.

Član 73

Deo Poglavlja 11. efekti interakcije iz člana 69. stav 1. tačka g) ovog pravilnika sadrži podatke o međusobnim interakcijama, ukoliko su relevantni i dostupni.

Član 74

Ako podaci o određenoj hemikaliji nisu dostupni, deo Poglavlja 11. odsustvo određenih podataka iz člana 69. stav 1. tačka d) ovog pravilnika sadrži podatke o sličnim hemikalijama, ukoliko su odgovarajući, ako je takva hemikalija identifikovana.

Navodi se i ako određeni podaci nisu korišćeni ili nisu dostupni.

Član 75

Pri navođenju podataka u delu Poglavlja 11. podaci o smeši u odnosu na podatke o supstancama u njoj iz člana 69. stav 1. tačka đ) ovog pravilnika mora se uzeti u obzir da supstance u smeši mogu u organizmu uzajamno delovati, što može da dovede do različitih brzina apsorpcije, različitog metabolizma i izlučivanja, a kao rezultat može biti izmenjeno toksično dejstvo i ukupna toksičnost smeše u odnosu na toksičnost supstanci u njoj.

Neophodno je razmotriti da li je koncentracija svake pojedinačne supstance dovoljna da doprinese efektima smeše na zdravlje ljudi.

U delu Poglavlja 11. iz stava 1. ovog člana navode se podaci o toksičnim efektima za svaku supstancu, osim:

- a) ako se podaci ponavljaju, navode se samo jednom za smešu (npr. u slučaju kada dve supstance u smeši uzrokuju povraćanje i dijareju);
- b) ako nije verovatno da će se toksični efekti ispoljiti pri određenim koncentracijama (npr. kad se blagi iritant razblaži ispod određene koncentracije u rastvor koji nije iritativan);
- v) ako nisu dostupni podaci o uzajamnom dejstvu supstanci u smeši, navode se efekti na zdravlje za svaku od supstanci.

Član 76

U delu Poglavlja 11. ostali podaci iz člana 69. stav 1. tačka e) ovog pravilnika navode se ostali relevantni podaci o štetnim efektima na zdravlje ljudi i kada oni nisu obuhvaćeni kriterijumima za klasifikaciju.

Poglavlje 12. Ekotoksikološki podaci

Član 77

Poglavlje o ekotoksikološkim podacima sadrži:

- 1) Podpoglavlje 12.1. Toksičnost;
- 2) Podpoglavlje 12.2. Perzistentnost i razgradljivost;
- 3) Podpoglavlje 12.3. Potencijal bioakumulacije;
- 4) Podpoglavlje 12.4. Mobilnost u zemljištu;
- 5) Podpoglavlje 12.5. Rezultati PBT i vPvB procene;
- 6) Podpoglavlje 12.6. Ostali štetni efekti.

Član 78

Izrazi upotrebljeni u ovom poglavlju imaju sledeće značenje:

- *perzistentnost i razgradljivost* jeste potencijal supstance ili određenih supstanci u smeši da se razgrade u životnoj sredini, bilo putem biorazgradljivosti ili drugim procesima kao što su oksidacija ili hidroliza;
- *potencijal bioakumulacije* jeste potencijal supstance ili određenih supstanci u smeši da se akumuliraju u bioti i prenose kroz lanac ishrane;
- *mobilnost u zemljištu* jeste potencijal supstance ili određenih supstanci u smeši da se kada su ispuštene u životnu sredinu kreću pod dejstvom prirodnih sila do podzemnih voda ili na različite udaljenosti od mesta ispuštanja,
- *koeficijent raspodele u zemljištu izražen na sadržaj organskog ugljenika u zemljištu* (u daljem tekstu: K_{oc}) jeste odnos količine supstance koja je adsorbovana na zemljištu izražena na sadržaj organskog ugljenika u zemljištu i koncentracije supstance u vodenoj fazi u ravnoteži.

Član 79

U Poglavlju 12. navodi se sažetak relevantnih rezultata ispitivanja uključujući podatke o vrsti, medijumu, jedinicama, trajanju ispitivanja i uslovima ispitivanja, kada su dostupni.

Kada je navedeno da neko od svojstava iz člana 77. ovog pravilnika nije primenljivo ili podatak o nekom svojstvu nije dostupan navode se razlozi za to.

Za svaku relevantnu supstancu u smeši navode se podaci o bioakumulativnosti, perzistentnosti i razgradljivosti, kada su dostupni, kao i podaci o opasnim proizvodima transformacije koji nastaju razgradnjom hemikalije.

Član 80

U Podpoglavlju 12.1. Toksičnost navode se podaci dobijeni na osnovu ispitivanja na vodenim i/ili kopnenim organizmima, kada su dostupni.

Podaci iz stava 1. ovog člana obuhvataju relevantne dostupne podatke o akutnoj i hroničnoj toksičnosti za vodene organizme (ribe, rakove, alge i druge vodene biljke).

Podaci o toksičnosti za zemljišne mikro i makroorganizme i ostale organizme relevantne za životnu sredinu (ptice, pčele i bilje) navode se kada su dostupni.

Ako hemikalija ima inhibitorni efekat na aktivnost mikroorganizama, navodi se moguće dejstvo te hemikalije na postrojenje za tretman otpadnih voda.

Član 81

U Podpoglavlju 12.2. Perzistentnost i razgradljivost navode se rezultati ispitivanja koji su relevantni za procenu razgradljivosti, kada su dostupni.

Kada se navodi poluvreme razgradnje supstance, mora se navesti naznaka da li se ono odnosi na mineralizaciju ili na primarnu razgradljivost.

Pored podatka iz st. 1. i 2. ovog člana navodi se i potencijal supstance ili određenih supstanci u smeši za razgradnju u postrojenjima za prečišćavanje otpadnih voda.

Podaci koji se navode u Podpoglavlju 12.2. Perzistentnost i razgradljivost navode se za svaku pojedinačnu supstancu u smeši koja je navedena u Poglavlju 3, kada su dostupni.

Član 82

U Podpoglavlju 12.3. Potencijal bioakumulacije navode se rezultati ispitivanja relevantni za procenu potencijala bioakumulacije koji obuhvataju koeficijent raspodele u sistemu oktanol - voda (u daljem tekstu: K_{ow}) i faktor biokoncentracije (BCF), kada su dostupni.

Podaci koji se navode u Podpoglavlju 12.3. Potencijal bioakumulacije navode se za svaku pojedinačnu supstancu u smeši koja je navedena u Poglavlju 3, kada su dostupni.

Član 83

U Podpoglavlju 12.4. Mobilnost u zemljištu navodi se podatak o potencijalu za mobilnost u zemljištu, kada je dostupan.

Mobilnost u zemljištu može se odrediti iz relevantnih podataka o mobilnosti dobijenih ispitivanjem adsorpcije ili ispitivanjem procedivanja, poznatom ili predviđenom raspodelom u segmentima životne sredine (npr. K_{oc} može se predvideti iz K_{ow}) ili iz podatka o površinskom naponu.

Procedivanje i mobilnost iz stava 2. ovog člana mogu se predvideti korišćenjem modela.

Podaci koji se navode u Podpoglavlju 12.4. Mobilnost u zemljištu navode se za svaku pojedinačnu supstancu u smeši koja je navedena u Poglavlju 3, kada su dostupni.

Podaci dobijeni eksperimentalnim putem imaju prioritet u odnosu na podatke dobijene modelima i predviđanjima.

Član 84

U Podpoglavlju 12.5. Rezultati PBT ili vPvB procene, navode se rezultati PBT i vPvB procene kao što je utvrđeno u izveštaju o bezbednosti hemikalije, ako je sačinjen izveštaj o bezbednosti hemikalije.

Član 85

U Podpoglavlju 12.6. Ostali štetni efekti navode se podaci o svim ostalim štetnim efektima na životnu sredinu (sudbina u životnoj sredini (izloženost), potencijal stvaranja fotohemijskog ozona, potencijal oštećenja ozona, potencijal poremećaja endokrinog sistema i/ili potencijal za globalno zagrevanje), kada su dostupni.

Poglavlje 13. Odlaganje

Član 86

Poglavlje o odlaganju sadrži Podpoglavlje 13.1. Metode tretmana otpada.

Član 87

Podaci koji se navode u Poglavlju 13. dopunjuju podatke navedene u Poglavlju 8. i relevantni su za bezbednost lica koja obavljaju aktivnosti u vezi sa upravljanjem otpadom.

Član 88

U Podpoglavlju 13.1. Metode tretmana otpada navode se podaci o:

- a) kontejnerima i metodama tretmana otpada uključujući odgovarajuće metode za tretman hemikalije koja je postala otpad i kontaminirane ambalaže (npr. insineracija, reciklaža, odlaganje na deponiju);
- b) fizičkim i hemijskim svojstvima koja mogu uticati na izbor tretmana otpada;
- v) svim posebnim merama predostrožnosti za svaki preporučeni tretman otpada.

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navodi se i preporuka da se otpad ne odlaže ispuštanjem u kanalizacioni sistem.

U Podpoglavlju 13.1. Metode tretmana otpada navode se sve relevantne odredbe propisa kojima se uređuje otpad.

Poglavlje 14. Podaci o transportu

Član 89

Poglavlje o podacima o transportu sadrži:

- 1) Podpoglavlje 14.1. UN broj;
- 2) Podpoglavlje 14.2. UN naziv za teret u transportu;
- 3) Podpoglavlje 14.3. Klasa opasnosti u transportu;
- 4) Podpoglavlje 14.4. Ambalažna grupa;
- 5) Podpoglavlje 14.5. Opasnost po životnu sredinu;
- 6) Podpoglavlje 14.6. Posebne predostrožnosti za korisnika;
- 7) Podpoglavlje 14.7. Transport u rasutom stanju.

Član 90

U Poglavlju 14. navode se podaci o klasifikaciji hemikalije u transportu (drumskim, železničkim, morskim, vazdušnim i unutrašnjim plovnim putevima) iz Poglavlja 1.

Navodi se i ako određeni podaci nisu dostupni ili nisu relevantni.

Kada je relevantno, navodi se podatak o klasifikaciji u transportu utvrđen međunarodnim propisima kojima se uređuje transport opasnog tereta za svaku vrstu transporta, i to: Evropskim sporazumom o međunarodnom transportu opasnog tereta u drumskom saobraćaju (ADR), Evropskim sporazumom o međunarodnom transportu opasnog tereta železnicom (RID), Evropskim sporazumom o međunarodnom transportu opasnog tereta na unutrašnjim plovnim putevima (ADN), Međunarodnim pravilnikom o pomorskom prevozu opasne robe (IMDG Code) i Tehničkim uputstvom za bezbedan transport opasnog tereta u vazdušnom saobraćaju.

Član 91

U Podpoglavlju 14.1. UN broj navodi se četvorocifreni identifikacioni broj supstance, smeše ili proizvoda kome prethode slova "UN" (UN broj).

Član 92

U Podpoglavlju 14.2. UN naziv za teret u transportu navodi se UN naziv za teret u transportu, osim ukoliko je već naveden kao identifikator proizvoda u Podpoglavlju 1.1.

Član 93

U Podpoglavlju 14.3. Klasa opasnosti u transportu navodi se klasa opasnosti hemikalije u transportu (sa rizicima) koja je dodeljena na osnovu dominantne opasnosti koju predstavlja u skladu sa Preporukom UN za transport opasnog tereta, Model propisa.

Član 94

U Podpoglavlju 14.4. Ambalažna grupa navodi se broj ambalažne grupe iz UN Model propisa koji se dodeljuje određenim supstancama u skladu sa njihovim stepenom opasnosti, ako je primenljivo.

Član 95

U Podpoglavlju 14.5. Opasnosti po životnu sredinu navodi se podatak da li je hemikalija opasna po životnu sredinu u skladu sa kriterijumima iz Preporuke UN za transport opasnog tereta, Model propisa (IMDG Code, ADR, RID i ADN) i/ili je zagađivač mora u skladu sa IMDG Code.

Kada je hemikalija namenjena za transport unutrašnjim plovnim putevima u tankerima, navodi se podatak da li je hemikalija opasna po životnu sredinu samo u skladu sa ADN.

Član 96

U Podpoglavlju 14.6. Posebne predostrožnosti za korisnika navodi se podatak o svim posebnim merama predostrožnosti kojih korisnik treba da se pridržava ili da ima svest o tome, a koje su u vezi sa transportom ili prenosom hemikalije unutar ili izvan radnog prostora.

Član 97

U Podpoglavlju 14.7. Transport u rasutom stanju navode se podaci samo kada je hemikalija namenjena za transport u rasutom stanju prema propisima Međunarodne pomorske organizacije (IMO) i to: Aneksu II Međunarodne konvencije za sprečavanje zagađenja iz brodova od 1973. godine, prilagođenom Protokolu od 1978. godine i Međunarodnom kodu za izgradnju i opremanje brodova koji transportuju opasne hemikalije u rasutom stanju (u daljem tekstu: *IBC Code*).

U Podpoglavlju 14.7. Transport u rasutom stanju navodi se ime proizvoda ako se razlikuje od imena navedenog u Podpoglavlju 1.1. i to u skladu sa transportnim dokumentom i imenom koje se koristi u spisku imena proizvoda navedenim u poglavljima 17. ili 18. *IBC Code* ili poslednjem izdanju Cirkulara Pomorskog komiteta za zaštitu životne sredine IMO.

Pored podataka iz stava 2. ovog člana navodi se i vrsta broda i kategorija zagađenja.

Poglavlje 15. Regulatorni podaci

Član 98

Poglavlje o regulatornim podacima sadrži:

1) Podpoglavlje 15.1. Propisi u vezi sa bezbednošću, zdravljem i životnom sredinom;

2) Podpoglavlje 15.2. Procena bezbednosti hemikalije.

Član 99

U Podpoglavlju 15.1. Propisi u vezi sa bezbednošću, zdravljem i životnom sredinom navode se podaci o primenljivim propisima koji nisu navedeni u drugim poglavljima bezbednosnog lista (npr. propisi kojima se uređuju supstance koje oštećuju ozonski omotač, propisi kojima se uređuju dugotrajne organske zagađujuće supstance i propisi kojima se uređuje uvoz i izvoz određenih opasnih hemikalija).

Pored podataka iz stava 1. ovog člana navode se i podaci o relevantnim odredbama propisa kojima se uređuju bezbednost, zdravlje i životna sredina (npr. seveso kategorija prema propisima koji uređuju zaštitu od hemijskog udesa), uključujući savet o merama koje korisnici treba da preduzmu za njihovo sprovođenje, ako je relevantno.

Ako se na hemikalije primenjuje propis kojima se uređuju ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalija ili drugi propis, to se navodi.

Član 100

U Podpoglavlju 15.2. Procena bezbednosti hemikalije navodi se podatak da li je izvršena procena bezbednosti hemikalije za supstancu ili smešu.

Poglavlje 16. Ostali podaci

Član 101

U Poglavlju 16. Ostali podaci navode se podaci koji nisu dati u drugim poglavljima, uključujući i informacije o izmeni i dopuni bezbednosnog lista, i to:

a) ako je bezbednosni list izmenjen i dopunjen mora se jasno naznačiti koji su podaci izmenjeni, dodati ili izbačeni, osim ukoliko je to naznačeno na drugom mestu, a objašnjenje izmena navodi se ukoliko je primenljivo;

b) spisak skraćenica i akronima navedenih u bezbednosnom listu sa objašnjenjem njihovog značenja;

v) upućivanje na osnovnu literaturu i izvore podataka;

g) ako bezbednosni list sadrži podatke o smeši, navodi se naznaka koja je metoda procene podataka u skladu sa CLP/GHS pravilnikom korišćena za klasifikaciju;

d) spisak relevantnih oznaka rizika (R oznaka) sa pripadajućim tekstom, obaveštenja o opasnosti sa pripadajućim tekstom, oznaka bezbednosti sa pripadajućim tekstom i/ili obaveštenja o merama predostrožnosti sa pripadajućim tekstom;

đ) savet o odgovarajućoj obuci za zaposlene radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Snabdevač smeše koja je klasifikovana i obeležena u skladu sa DSD/DPD pravilnikom može u Poglavlju 16. da navede klasifikaciju smeše prema CLP/GHS pravilniku, a pre nego što ovu klasifikaciju primeni za klasifikaciju i obeležavanje na etiketi.

III PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 102

Do 1. juna 2015. godine u Podpoglavlju 2.1. bezbednosnog lista za supstancu, kao i u Podpoglavlju 3.2. bezbednosnog lista za smešu navodi se klasifikacija supstance i u skladu sa CLP/GHS pravilnikom i u skladu sa DSD/DPD pravilnikom.

U bezbednosnom listu za smešu koja je obeležena prema DSD/DPD pravilniku do 1. juna 2015. godine u Podpoglavlju 2.1. navodi se klasifikacija smeše u skladu sa DSD/DPD pravilnikom.

U bezbednosnom listu za smešu koja je obeležena prema CLP/GHS pravilniku do 1. juna 2015. godine u Podpoglavlju 2.1. navodi se klasifikacija smeše i u skladu sa CLP/GHS pravilnikom i u skladu sa DSD/DPD pravilnikom.

Od 1. juna 2015. godine u odgovarajućim poglavljima bezbednosnog lista navodi se klasifikacija supstance, odnosno smeše samo u skladu sa CLP/GHS pravilnikom.

Ako je smeša stavljena u promet pre 1. juna 2015. godine, a obeležena je u skladu sa DSD/DPD pravilnikom i bezbednosni list dostavljen u skladu sa stavom 2. ovog člana, snabdevač je dužan da dostavi bezbednosni list u skladu sa stavom 4. ovog člana kada smešu ponovo obeleži u skladu sa CLP/GHS pravilnikom, a najkasnije do 1. juna 2017. godine.

Član 103

Danom početka primene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o sadržaju bezbednosnog lista ("Službeni glasnik RS", broj 81/10).

Član 104

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku RS", a primenjuje se od 1. januara 2013. godine.